

Asia: VN/1195/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot

Kiitämme mahdollisuudesta lausua näkemyksemme tähän hallituksen esitykseen. Suomen Erillisverkot Oy:ssä on toimintoja, joiden pitää toimia kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina. Yhtiön toiminnasta säädetään laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2015). Lain tarkoituksena on normaalioloissa ja niiden häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa varmistaa valtion ylimmän johdon ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta tärkeiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoiminnan edellyttämän viestinnän häiriöttömyys ja jatkuvuus sekä turvata päätöksenteossa ja johtamisessa tarvittavan tiedon käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus.

Turvallisuusverkko on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva viestintämarkkina-alaissa tarkoitettu viranomaisverkko, jonka täytyy täyttää korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset. Suomen Erillisverkot Oy:n tuottamat palvelut ovat keskeisiä Puolustusvoimien, Poliisin, Häätakeskuslaitoksen, sekä Tullin, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen ja ensihoidon ympärivuorokautisesti vuoden jokaisena päivänä toimivien tietoliikenneverkkojen hallinnan, valvonnan ja vikatilanteiden korjaamisen ja vikatilanteista toipumisen kannalta. Kyseisiin Suomen Erillisverkot Oy:n tuottamiin palveluihin kuuluu työtehtäviä, jotka edellyttävät Suomen Erillisverkot Oy:n työntekijöiltä erityistä teknistä- ja järjestelmäosaamista, joka tarkoittaa, että näiden työntekijöiden korvaaminen nopealla aikataululla ja yllättävässä häiriötilanteessa olisi erittäin haastavaa ja jopa mahdotonta. Viranomaisten tietoliikenteen kriittisten palveluiden häiriintyminen esim. verkon vika- tai häiriötilanteen johdosta saattaa johtaa työaikalain 21 §:n 1 momentin tarkoittamaan hengen, terveyden tai omaisuuden vaarantumiseen.

Yhteiskunnan toiminnan ja ennen kaikkea turvallisuuden kannalta on tärkeää, että tieto- ja viestintätekniisten palveluiden toimivuus turvataan kaikissa tilanteissa. Suomen Erillisverkot Oy pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä tulee huomioida Suomen Erillisverkot Oy:n ja muiden

samanlaisten lakisääteistä julkista hallintotehtävää toteuttavien toimijoiden tarve tuottaa palvelua myös työtaistelutoimenpiteiden aikana. Tämä pystytään toteuttamaan parhaiten lainsäädännöllä, joka mahdollistaa suojelutyön järjestämisen ristiriitatilanteissa.

Suomen Erillisverkot Oy:n mielestä työtaistelutilanteissa työnantajan pitäisi voida viime kädessä tarvittaessa määrittää, millä resursseilla ja laajuudella suojelutyötä on annettava. Viimesijaisena keinona tulee olla käytössä hätätyö myös työtaistelutilanteessa. Hätätyön käytön tulisi olla sallittua myös työtaistelun yhteydessä aina, kun muita kohtuudella käytettävissä olevia keinoja turvata oikeushyvät ei ole tarjolla. Hallituksen esityksestä ovat Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Suomen Yrittäjät ja Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, jättäneet eriävän mielipiteen. Suomen Erillisverkot Oy yhtyy näihin kaikkiin eriäviin mielipiteisiin perusteluineen, varsinkin niiden kohtien osalta, jotka käsittelevät hätätyötä ja suojelutyötä.

1 §

-

3 §

-

8 c §

-

8 d §

-

8 e §

-

8 f §

-

8 g §

-

18 a §

-

18 b §

-

18 c §

-

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan siitä, onko työmarkkinoilla kohdattu ongelmia suojelutyöhön liittyen.

Suomen Erillisverkot Oy on kohdannut ongelmia suojelutyöhön liittyen.

Haasteet liittyvät työtaistelutilanteisiin ja siihen, että Suomen Erillisverkot Oy:tä ei tunnisteta sellaiseksi toimijaksi, joka tulisi sulkea työtaistelutilanteen ulkopuolelle, jotta kansalaisten henki tai terveys ei vaarannu.

Suomen Erillisverkot Oy:lle on lainsäädännössä annettu julkinen hallintotehtävä hoidettavaksi, mutta Suomen Erillisverkot Oy ei ole julkisen sektorin toimija. Tämän johdosta Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole käytössä suojelutyötä samanlaisena instrumenttina, kuin mitä julkisen sektorin toimijoilla on.

Yksityisellä sektorilla (, johon Suomen Erillisverkot Oy kuuluu) ammattiliittojen tehtävänä on työtaistelussa päättää, mihin tehtäviin tulee työtaistelun aikana kohdistaa suojelutyötä ja missä määrin, jotta tietyt oikeushyvät (kansalaisten henki tai terveys) ei vaarannu. Työtaistelutilanteissa useimmiten edellä mainittu suojelutyökäytäntö ei toteudu riittävällä tasolla. Ammattiliitot eivät tunnista Suomen Erillisverkot Oy:n toimintaa ja sen kriittisyyttä yhteiskunnan toiminnan ja turvallisuuden kannalta ja tästä syystä Erillisverkkoja ei rajata työtaistelun ulkopuolelle työtaisteluun osallistuvan ammattiyhdistyksen toimesta.

Mietinnön mukaan työnantajalla olisi velvollisuus pyrkiä välttämään oikeushyvien vaarantuminen, tästä syystä johtuen työnantajan tulisi saada työtaistelutilanteessa määrittää suojelutyön tarve ja laajuus.

Onko hätätyötä koskevaa sääntelyä tarpeen muuttaa ottaen huomioon lakiehdotukset ja jos on, millä tavalla?

Suomen Erillisverkot Oy yhtyy EK näkemukseen:

”Hätätyön käyttömahdollisuuksia työtaisteluiden yhteydessä on selostettu työryhmän mietinnön nykytilaa koskevassa osassa. Selostuksesta käy ilmi, että nykyinen oikeustila on epäselvä. Siitä vallitsee laaja yhteisymmärrys, että hätätyön käyttö työtaistelun yhteydessä ei ole kokonaan kiellettyä. Sen sijaan käsitykset siitä, milloin hätätyön käyttö tarkalleen ottaen olisi sallittua, vaihtelevat.

Epäselvyys liittyy muun muassa siihen, rajoittaako työaikalain 19 §:ssä mainittu hätätyöhön liittyvä ennalta arvaamattomuuden kriteeri hätätyön käyttämistä, koska työtaistelun alkamisesta on ilmoitettava pääsääntöisesti kaksi viikkoa etukäteen.”

Suomen Erillisverkot Oy:n näkemyksen mukaan aluehallintovirastojen tulkinnat työtaistelutilanteessa siitä onko tilanne ennalta-arvaamaton ja täyttyykö hätätyön edellytykset, voivat olla yllättäviä ja yrityksen toiminnan kannalta kohtuuttomia.

Tästä johtuen Erillisverkot katsoo, että työnantajalla tulisi olla keinona käytössä hätätyö myös työtaistelutilanteessa.

Suomen Erillisverkot Oy katsoo, että hallituksen esityksen perusteella ei voida tehdä tulkintaa siitä, että lakisääteiset työtehtävämme rajautuisivat työtaistelujen ulkopuolelle. On todennäköistä, että hallituksen esityksen perusteella työtehtävämme määriteltäisiin työnantajan näkökulmasta katsottuna suojelutyöksi. Tässä tilanteessa ongelma voi syntyä siinä, että työtaistelun osapuolena oleva ammattiyhdistys ei jaa tätä näkemystä, ja työtaistelu koskee monia työnantajia, jotka hakevat tuomioistuimesta samanaikaisesti työtaistelun väliaikaista kieltämistä. Käytännössä hakemusten käsittely tuomioistuimessa voi kestää ja työtaistelu ehtii alkamaan täysimääräisesti ammattiyhdistyksen suunnitelmien mukaisesti. Tästä näkökulmasta katsottuna on erittäin toivottavaa, jos hätätyön määrääminen olisi yksi työnantajan käytettävissä oleva väline työtaistelun aikana.

Oikeusministeriötä pyydetään lausumaan erityisesti ehdotettaviin säännöksiin liittyvistä prosessuaalisista kysymyksistä (ml. oikeudenkäymiskaaren ja ulosottokaaren säännösten soveltuminen), ehdotettavien säännösten nojalla oikeudenvastaisesta työtaistelusta aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen liittyvistä kysymyksistä (vahingonkorvauslain soveltuminen) sekä kaksoisrangaistavuuden kiellon soveltumisesta tilanteessa, jossa työtaistelu olisi sekä työrauhavelvollisuuden vastainen että ehdotettavien säännösten nojalla oikeudenvastainen.

-

Asianajajaliittoa pyydetään lausumaan erityisesti ehdotettaviin säännöksiin liittyvistä prosessuaalisista kysymyksistä.

-

Koljonen Anne
Suomen Erillisverkot Oy